

Titlul proiectului: *Analiza contrastivă a intonației limbilor română și spaniolă. O abordare sociolingvistică (SoRoEs)*

Numărul de identificare al contractului: **PNII-RU-TE-2014-4-2298**

Beneficiar: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

FORMULAR DE RAPORTARE – ETAPA a II - a

1 IANUARIE 2016 – 31 DECEMBRIE 2016

RAPORT ȘTIINȚIFIC

În perioada 1 ianuarie 2016 – 31 decembrie 2016, echipa proiectului SoRoEs a desfășurat următoarele activități de cercetare științifică:

1. Activități de documentare în tematica proiectului

Activitățile de documentare au avut în vedere completarea și parcurgerea bibliografiei de specialitate în domeniul sociolingvisticii și au fost realizate la:

- Seminarul de Dialectologie și Fonetice din cadrul Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;
- Biblioteca Central Universitară „Mihai Eminescu” din Iași;
- Biblioteca Central Universitară „Carol I” din București;
- Biblioteca Central Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca;
- British Library, Londra, Marea Britanie;
- Austrian National Library, Viena, Austria.

2. Definitivarea chestionarului sociolingvistic aplicat în anchetele dialectale

În urma anchetelor dialectale sociolingvistice test realizate pe teren, chestionarul sociolingvistic a fost revizuit și completat de la 85 la 92 de enunțuri. De asemenea, enunțurile care ridicau probleme de pronunție subiecților au fost înlocuite cu unele accesibile. Astfel chestionarul final cuprinde:

- a) Corpusul fix – cu 92 de enunțuri standard;
- b) Corpusul liber – cu 13 itemi de discuție.

Corpusul f i x cuprinde 92 de enunțuri realizate în diferite modalități: enunțuri simple (fără multe constrângeri formale); structuri care conțin diferite tipuri de întrebări: parțiale, alternative, de confirmare; structuri care cer intonația de suspensie (de continuitate); structuri exclamative; structuri privind prozodia intercalării; structuri care conțin enumerări; structuri care conțin o succesiune de propoziții scurte; structuri cu focalizarea unor constituenți ai enunțului; structuri care cuprind formule de salut și de politețe), care să faciliteze contactul cu subiecții pentru a surprinde un număr mai mare de tipare intonaționale românești în răspândirea lor teritorială . Structura sintactică a enunțurilor este SVO, în care S și O prezintă tipuri accentuale diferite (oxiton, paroxiton și proparoxiton), iar lexemele utilizate sunt, în general, trisilabice.

Corpusul l i b e r / s p o n t a n (conversații libere și/sau dirijate între subiecți, mici narațiuni sau descrieri) presupune o discuție liberă, fără constrângeri, care să dureze 30-40 de minute. Enunțurile trebuie obținute într-o atmosferă de familiaritate între anchetator și informatori, realizarea unui dialog pentru contextualizarea enunțurilor, sugerarea unor cuvinte cu ajutorul unor desene, schițe sau chiar sugerarea lor directă în alte contexte. Informatorul nu trebuie să citească enunțurile pentru a evita intonația specifică „lecturii”. Enunțurile trebuie rostite neutral, spontan, cât mai apropiat de vorbirea obișnuită a informatorului, fără focalizarea unui anumit cuvânt.

Astfel, chestionarul final aplicat în anchetele dialectale sociolingvistice respectă modelul chestionarului spaniol, dar a fost adaptat și la specificul prozodic al limbii române. Similitudinile dintre cele două chestionare sunt gândite pentru a facilita analizele comparative română-spaniolă, în vederea identificării elementelor de continuitate, precum și a particularităților prozodice înregistrate de cele două limbi romanice.

LIVRABILE:

- 1 chestionar fix cuprinzând 92 de întrebări (vezi anexa 1);
- 1 anchetă liberă cuprinzând 13 itemi (vezi anexa 2).

3. Pregătirea și realizarea anchetelor dialectale sociolingvistice:

- în nouă puncte de anchetă pentru domeniul românesc:** Baia Mare, Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Sibiu, Suceava, Timișoara;
- în șase puncte de anchetă pentru domeniul spaniol:** Oviedo, Pola de Siero, Santander, Vigo, Gijón, Cabezón

Prin mobilitățile interne făcute pe teren, am realizat anchete dialectale prozodice sociolingvistice în 9 puncte de anchetă (preluate din ALR și NALR) prevăzute în cadrul proiectului, pentru domeniul românesc (Baia Mare, Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Sibiu, Suceava, Timișoara). Acestea completează corpusul înregistrat pentru limba română în alte două puncte de anchetă realizate în 2015 (Iași și Botoșani), în total – 11 puncte de anchetă realizate.

Pentru domeniul spaniol, membrii echipei responsabili au realizat anchete dialectale sociolingvistice în două puncte de anchetă (Gijón, Cabezón), care le completează pe cele patru realizate anterior, în total – 6 puncte de anchetă.

Informatorii au fost selectați după criteriile dialectologice și în funcție de cele 3 variabile sociolingvistice stipulate în contractul de cercetare: nivel de studii, vârstă și sex. Pentru realizarea anchetelor s-au avut în vedere subiecți băștinași, cu situație socială tipică, nivel de studii – studii generale, liceale și universitare, 3 categorii de vârstă și calități prozodice (voce bună, fără variații netipice și cu rostire clară).

Au fost intervievați 150 de subiecți (femei și bărbați), cu vârsta cuprinsă între 25 și 60 de ani, cu 3 niveluri de instruire: studii elementare, medii și superioare.

LIVRABILE:

- 11 puncte de anchetă pentru domeniul limbii române;
- 6 puncte de anchetă pentru domeniul limbii spaniole;
- 150 de anchete dialectale sociolingvistice înregistrate;
- Înregistrări video-audio cu subiecții care și-au exprimat acordul.

4. Analiza acustică a enunțurilor înregistrate în anchetele dialectale sociolingvistice

Enunțurile au fost înregistrate în format digital (fișiere cu extensia .wav - *Waveform Audio File Format*) și analizate acustic cu ajutorul instrumentelor software GoldWave și Praat.

Procesul de analiză acustică a parcurs succesiv mai multe etape:

- Schimbarea frecvenței de eșantionare a unei sonore din 48 kHz la 16 kHz (PRAAT/ GoldWave)
- Delimitarea enunțurilor pe baza oscilogrammei și vizual;
- Etichetarea enunțurilor conform chestionarului stabilit (cf. Anexa 1)

(Figura 1):

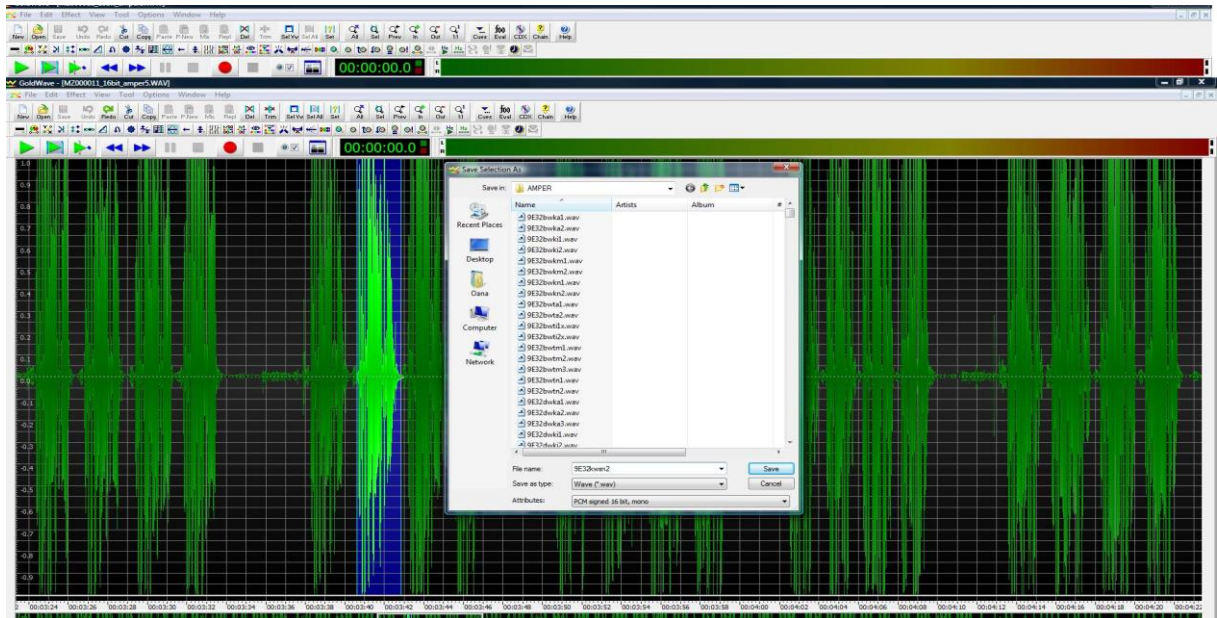

Figura 1

- Segmentarea și etichetarea elementelor vocalice (Figura 2):

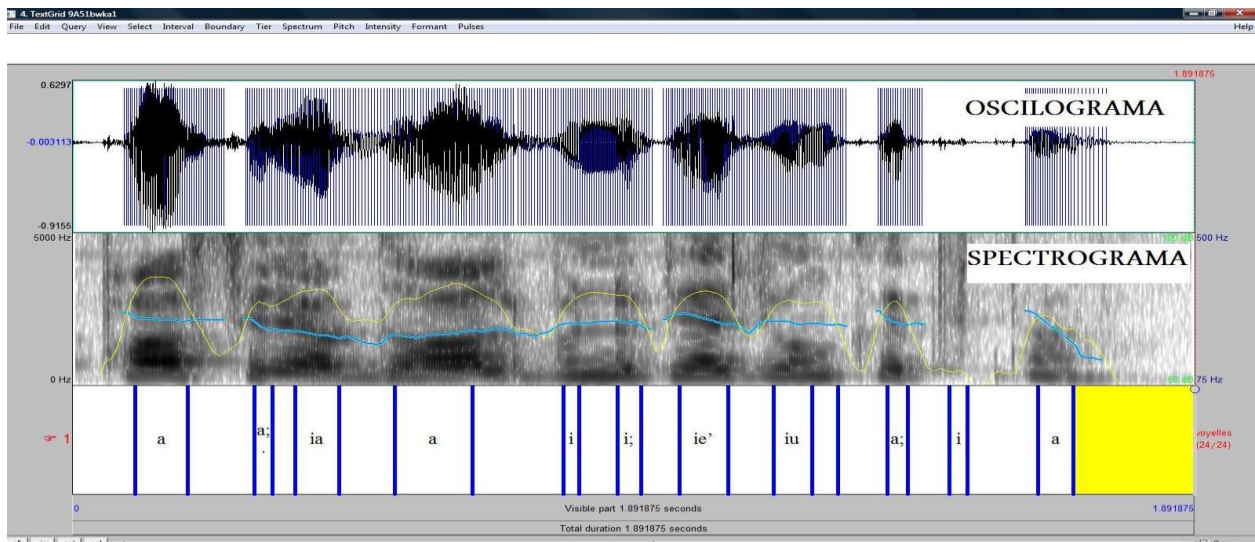

Figura 2

- Conversia fișierului TextGrid într-un fișier .txt care conține parametrii acustici ai fiecărei vocale: durata (ms), energia (dB) și frecvența (extrasă în câte trei puncte) – (Figura 3).

```
D:\Emfatice\9F76_E14.txt size: 28243
2-Aug-2016

          duration [ms]          energy [dB]          fo1   fo2   fo3 [Hz]
1              57              84             147   152   153
2              71              81             154   150   145
3              76              84             134   123   108
4              70              81             119   120   116
5              91              79             112   111   109
6              48              66             108   107   107
7              88              73             103   103   102
8             161              70              99    83    76

values at:
2669 3125 3581 4597 5167 5737 6690 7302 7913 8867 9427 9986 10836 11562 12287
14194 14578 14961 20143 20848 21553 22320 23605 24890
```

Figura 3

Analiza acustică este o analiză „maximalistă“ a parametrilor fizici prin care sunt reprezentate fenomenele prozodice: frecvența F0, intensitatea și durata vocalelor din enunț. Pe baza schemelor reprezentând evoluția în timp a F0 și a intensității (energiei sonore) obținute din analiza repetițiilor fiecărui enunț se realizează modelarea conturilor prozodice, în funcție de frecvența laringiană medie a vorbitorului și prin eliminarea micilor variații ale tonului datorate unor fenomene de microprozodie. Prin tratamentul statistic al mai multor repetiții se obțin modele de contururi globale normalizate pentru diferite tipuri de enunțuri, care păstrează trăsături fonostilistice și atitudinale și mărcile prozodice ale provenienței geografice a subiectului înregistrat. Aceste contururi redată prin diferite grafice facilitează cercetarea

comparativă. Acest demers are ca finalitate stabilirea modelelor prozodice specifice varietățile romanice pentru tipurile de enunțuri investigate (asertive și interogative totale) și a distribuției lor în spațiu.

LIVRABILE:

- 150 de anchete dialectale sociolingvistice segmentate cu softul GoldWave;
- 13.800 de enunțuri etichetate conform chestionarului aplicat;
- Segmentarea și etichetarea elementelor vocalice pentru 150 de anchete dialectale sociolingvistice.

5. Organizarea unui workshop internațional cu tema *Approaches to Sociolinguistics Aspects of Romanian and Spanish Intonation* (cf. Anexa 3)

Manifestarea a fost organizată la Universitatea ‘Alexandru Ioan Cuza’ din Iași, în perioada 21-22 octombrie 2016, și a avut ca temă abordări modern în cercetarea sociolingvistică a intonației. La workshop au participat specialiști români și străini în domeniul lingvisticii coșeriene, al dialectologiei și al prozodiei de la Universitățile din Zurich (Elveția), Oviedo (Spania), Barcelona (Spania), de la Universitatea „Ovidius“ din Constanța (România) și de la Universitatea ‘Alexandru Ioan Cuza’ din Iași.

În cadrul workshop-ului au fost susținute 8 prelegeri științifice plenare și o serie de comunicări din domeniul prozodiei cuprinzând abordări interdisciplinare: fonetice, fonologice, lingvistice și pragmatice.

În cadrul manifestării a fost organizată o masă rotundă la care s-au discutat oportunități de colaborare în proiecte de cercetare europene și posibilități de adaptare ale unor softuri și programe informatice elaborate de specialiștii spanioli pentru particularitățile limbii române.

Livrabile:

- Program
- Liste de prezență
- Mape
- Afiș workshop

6. Participarea la manifestări științifice în domeniul temei de cercetare

- [1] Anca-Diana Bibiri, Mihaela Mocanu, Adrian Turculeț, *The Intonation of Romanian Greetings: A Sociolinguistics Approach*, lucrare prezentată la conferința internațională *ICHSS 2016 : 18th International Conference on Humanities and Social Sciences*, World Academy of Science, Engineering and Technology, Vol. 10, No. 4, 2016, p. 653-661 (<http://www.waset.org/Publications/?path=Publications&q=bibiri&search=Search>);
- [2] Anca-Diana Bibiri, Cristina Bleorțu, *Can We Talk about Rumañol?*, lucrare susținută la conferința internațională *Perspectives in Humanities and Social Sciences: Figures of Migration*, 'Alexandru Ioan Cuza' University, Iași, 19-20 mai 2016;
- [3] Adrian Turculeț, *Aspecte ale utilizării vocativului în Iași*, lucrare susținută la workshop-ul internațional *Approaches to Sociolinguistics Aspects of Romanian and Spanish Intonation*, 'Alexandru Ioan Cuza' University of Iași, 21-22 October, 2016.
- [4] Cristina Bleorțu, *La entonación de las mujeres en el habla de las mujeres*, lucrare susținută la workshop-ul internațional *Approaches to Sociolinguistics Aspects of Romanian and Spanish Intonation*, 'Alexandru Ioan Cuza' University of Iași, 21-22 octombrie 2016.
- [5] Anca-Diana Bibiri, Mihaela Mocanu, *Modele intonaționale ale vocativului în Brașov și București*, lucrare susținută la workshop-ul internațional *Approaches to Sociolinguistics Aspects of Romanian and Spanish Intonation*, 'Alexandru Ioan Cuza' University of Iași, 21-22 octombrie 2016.
- [6] Adrian Turculeț, *Modelul intonațional ardelenesc și avatarurile sale la intelectualii ardeleni*, lucrare susținută la *Cel de al XVII-lea Simpozion Internațional de Dialectologie*, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu“, Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, 8-9 septembrie 2016.
- [7] Anca-Diana Bibiri, Liviu-Andrei Scutelnicu, Mircea Hulea, Mihaela Onofrei, *A Speech to Text Transcription Approach Based on Romanian Corpus*, SMART 2016 – Scientific Methods in Academic Research and Teaching, West University of Timișoara, 17-20 November 2016.

7. Publicații științifice

[1] Anca-Diana Bibiri, Mihaela Mocanu, Adrian Turculeț, *The Intonation of Romanian Greetings: A Sociolinguistics Approach*, in *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, World Academy of Science, Engineering and Technology, Vol. 10, No. 4, 2016, p. 653-661, ISSN 2010-3778 (<http://www.waset.org/Publications/?path=Publications&q=bibiri&search=Search>);

[2] Anca-Diana Bibiri, Cristina Bleorțu, *Can We Talk about Rumañol?*, in *Proceedings of Perspectives in Humanities and Social Sciences: Figures of Migration*, ‘Alexandru Ioan Cuza’ University Publishing House, Iași, 2016 (in print);

LIVRABILE:

- 7 participari la conferințe
- 2 articole indexate în baze de date internaționale

8. Mentenanță și actualizare periodică a informațiilor pe site-ul proiectului

Pe parcursul anului s-au actualizat informațiile pe site-ul proiectului în concordanță cu activitățile prevăzute în planul de lucru și realizate.

S-a configurat baza de date și un script care permite încărcarea fișierelor audio atât pe server, cât și în tabelul bazei de date, pentru a avea un control facil asupra datelor existente pe platformă.

Pe baza analizei acustice a datelor înregistrate s-a realizat un script cu ajutorul căruia se extrag informațiile fonologice din parametrii acustici (f0, f1, f2 și f3, durata și intensitatea elementelor vocalice), cu aplicabilitate la software-ul Praat. În urma aplicării scriptului pe fișierele audio, au rezultat fișiere .txt care conțin valorile parametrilor luați în considerație.

Plecând de la informațiile din fișierele rezultate s-au realizat statistici comparative privind variabilele sociolingvistice: vârstă, sex și nivelul de pregătire socioprofesională; datele statistice vizează atât centrele urbane izolat, cât și la nivel național.

LIVRABILE:

- 1 site: www.soro.es.ro

Director de proiect:

CS dr. Anca-Diana BIBIRI